

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

SOTSIAALMINISTEERIUM

NORRA FINANTSMEHHANISMI 2009-2014

PILOOTPROJEKT

TEENUSE KIRJELDUS

**PIKAAJALINE REHABILITATSIOONITEENUS RASKE JA PÜSIVA
PSÜÜHIKAHÄIREGA LASTELE**

Tallinn 2013.a.

KOOSTAJAD

Anne Kleinberg

Anne Daniel-Karlsen

Piret Visnapuu-Bernadt

Küllli Muug

Piret Aavik

Triin Vana

Erle Põiklik

Maire Reest

Tiina Kallavus

Kadri Ann Salla

Elis Haan

Anna Toots

Merlin Kreis

Janne Kallasmaa

Bärbel Vapper

Airi Nõmm

Ingrid Ots-Vaik

Pirge Toms

Parandatud ja täiendatud 20.01.2017

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1 PROBLEEMI OLEMUS	5
1.1 Projekti eesmärk	5
2 TEENUS	6
2.1 Teenuse eesmärk.....	6
2.2 Teenuse eeldatav tulemus	6
2.3 Teenuse sihtrühm.....	6
2.4 Õigusaktid	7
2.5 Seotud teenused	8
3 TEENUSE SISU KIRJELDUS.....	9
3.1 Elukeskkond	10
3.2 Teraapiakeskkond	10
3.3 Õppekeskkond	11
3.4 Teenuse osutamise maht ja hindamine	12
4 TEENUSE TAOTLEMISE JA OSUTAMISE PROTSESS	14
4.1 Teenuse osutamise koht	14
5 TEENUSEOSUTAJA	15
5.1 Kvalifikatsiooninõuded rehabilitatsioonimeeskonnale.....	15
5.2 Nõuded teenuse osutamise ruumidele.....	16
5.3 Teenuse finantseerimine	16
6 JÄRELEVALVE	17
6.1 Vaide esitamine	17
6.2 Täiendav info.....	17
LISA 1.....	18
LISA 2.....	19
LISA 3.....	20
LISA 4.....	21
LISA 5.....	22
LISA 6.....	23

SISSEJUHATUS

Sotsiaalministeerium ja Sotsiaalkindlustusamet allkirjastasid aprillis 2013.a halduslepingu, mis reguleerib Norra finantsmehhanismi 2009-2014 raames rahastatud programmi „Rahvatervis” eeldefineeritud projekti „Pikaajalise rehabilitatsiooniteenuse loomine raske ja püsiva psüühikahäirega lastele“ elluviimist Sotsiaalkindlustusameti poolt perioodil 01.04.2013 - 31.01.2017.a.

Projekt oli suunatud raske ja püsiva psüühika- ja käitumishäirega lastele või noorukitele (edaspidi laps), kellel on diagnoositud psüühikahäire (F10-F19, F30-F39, F40-F49, F50-F59, F80-F89, F90-F98). Projekti vanuserühm oli koolikohustuslikus eas olev 10-17 aastane laps. Õpe integreeritud teenusel toimus põhikooli riikliku õppekava alusel.

Käesoleva projekti raames oli teenuse õigustatud isik laps, kellel on diagnoositud psüühikahäire, määratud puudeaste, koostatud rehabilitatsiooniplaan ning nõustamiskomisjoni on väljastanud otsus sobiva õppevormi osas. Õppe korraldamist rahastati seaduses ettenähtud korras.

Projekti finantseerimine toimus Norra finantsmehhanismi 2009-2014 vahenditest, lähtuvalt rakendusmääruse tingimustest ja korrast ning kinnitatud projekti eelarvest.

1 PROBLEEMI OLEMUS

Tavakoolides on raske ja püsiva psüühikahäiretega lastel sageli raske kohaneda ning enamasti vajavad nad ka pidevat ravi ning järelevalvet. Eestis puudus nimetatud lastele mõeldud integreeritud teenus ning sihtrühma vajadusi ei katnud ka teised teenused. Puudus vajaduspõhine lähenemine. Teenuse vajadusele viitas ka asjaolu, et olemasolevad keskused ei pakkunud kompaktset lähenemist lastele, kellel on diagnoositud psüühika- ja käitumishäired ning kellel on lisaks kaasuvaid sotsiaal- ja õpiprobleeme.

1.1 Projekti eesmärk

Projekti eesmärk on uue teenuse loomine raske ja püsiva psüühikahäirega lastele, mis sisaldab integreeritud teenuseid (edaspidi teenus) arvestades laste vajadusi ning toetades nende hariduse omandamist turvalises keskkonnas ja toimetulekut igapäevases keskkonnas.

2 TEENUS

2.1 Teenuse eesmärk

Teenuse eesmärk on tagada lapsele võimetekohasem toimetulek- ja kohanemisvõime igapäevaelus, võrreldes teenusele eelnenud perioodiga integreerides vajaduspõhiselt haridus- ja rehabilitatsiooniteenuseid.

2.2 Teenuse eeldatav tulemus

Teenuse osutamise tulemusena saavutab laps parema toimetuleku- ja kohanemisvõime igapäevaelus, võrreldes teenusele eelnenud perioodiga. Parema toimetuleku ja kohanemisvõime väljenduvad lapse püsivamas psüühilises tasakaalus ning koolikohustuse täitmises sh võimetekohaste õppetöö tulemuste mahu ja taseme paranemises ja kõrvalise abivajaduse vähenemises. Teenuse tulemusena paraneb järkjärgult lapse toimetulek teda ümbritsevas keskkonnas igapäevaste olukordade ja tegevustega, samuti võimetekohase õppimisega nii teenusel olles kui ka üleminekul tavapärasesse keskkonda. Laps täidab koolikohustust ning saavutab võimetekohased õpitulemused. Teenuse tulemuslikkuse hindamine toimub kogu teenust osutava perioodi vältel.

2.3 Teenuse sihtrühm

Teenus on mõeldud kompleksse probleemistikuga lastele, kellele olemasolevad tugimeetmed pole mõjunud ja kes vajavad abisaamiseks pikemaajalist rehabilitatsiooniteenust. Käesoleva projekti sihtrühmaks on psüühikahäire diagnoosiga ja vastavat puuet omav laps. Kuna projektis osalejate arv on piiratud, siis on sihtrühmale rakendatud kitsendused: normintellekt, raske või sügav puudeaste, vanuserühm, rehabilitatsiooniplaani olemasolu.

Teenuse sihtrühmaks on koolikohustuslikus eas 10-17 aastased lapsed, kellele on määratud raske või sügav puue ning esinevad loetletud raskekujulised psüühilised häired, millest tulenevalt ei tule lapsed toime koolikohustuse täitmisega ja igapäevase eluga:

- F10-19, Psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired

- F 30-39, Meeleoluhäired
- F40-F49, Neurootilised, stressiga seotud ja somatoformsed häired
- F50-F59, Füsioloogiliste funktsioonide häirete ja füüsiliste e. somaatiliste teguritega seotud käitumissündroomid
- F80-F89, Psühholoogilise arengu häired e. psüühilise arengu spetsiifilised häired
- F90-F98, Tavaliselt lapseas alanud käitumis- ja tundeeluhäired

Teenuse sihtrühma ei kuulu:

- domineerivalt psühhootiliste ja dissotsiativsete sümptomitega;
- akuutse suitsidaalsuse;
- vaimse alaarenguga lapsed (F70-F79 Vaimne alaareng).

2.4 Õigusaktid

Teenuse osutamise aluseks olevad õigusaktid on:

- Sotsiaalhoolekande seadus;
- Eesti Vabariigi haridusseadus;
- Psühhiaatrilise abi seadus;
- Haldusmenetluse seadus;
- Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadus;
- Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus;
- Haridus- ja teadusministri 23.12.2010 määrus nr 76 „Hariduslike erivajadustega õpilaste klassides ja rühmades õppe ja kasvatuse korraldamise alused ning õpilaste klassi või rühma vastuvõtmise või üleviimise, klassist või rühmast väljaarvamise ning ühe õpilase õpetamisele keskendatud õppe rakendamise tingimused ja kord“;
- Haridus- ja teadusministri 25.08.2010 määrus nr 50 „Nõustamiskomisjonile taotluse esitamise tingimused ja kord“;
- Sotsiaalkaitseministri 21.12.2015, RT I, 29.12.2015, 33 määrus nr 66 „Sotsiaalse rehabilitatsiooniteenuse raames osutatavate teenuste loetelu, teenuste hindade ülevõetava tasu arvestamise korra ja maksimaalse maksumuse kehtestamine“;
- Sotsiaalministri 28.02.2005 määrus nr 35 „Rehabilitatsiooniteenuse taotluse vorm ja nõutavate dokumentide loetelu, rehabilitatsiooniteenusele suunamiskirja vorm

ning rehabilitatsiooniteenuse kulude hüvitamise arve vorm ning arve alusel kulude hüvitamise kord ja tingimused”;

- Sotsiaalministri 23.09.2008 määrus nr 58 „Püsiva töövõimetuse ekspertiisiks ning puude raskusastme ja lisakulude tuvastamiseks vajalike dokumentide loetelu ja vormid, rehabilitatsiooniplaani vorm”;
- Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“;
- Majandus- ja kommunikatsiooniministri 7.04.2004 määrus nr 65 „Registreerimistaotluse ja registreeringu muutmise taotluse vormid ja esitamiskord”;
- Sotsiaalministri 27.03.2001 määrus nr 36 „Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“;
- Vabariigi Valitsuse 20.05.2013 määrus nr 84 „Tervisekaitsenõuded koolidele“;
- Sotsiaalministri 09.01.2001 määrus nr 4 „Laste hoolekandeesutuse tervisekaitsenõuded“.

2.5 Seotud teenused

Laps on üldjuhul riiklikul rehabilitatsiooniteenusel või saab teisi teda toetavaid meetmeid seni, kuni ta siseneb Teenusele .

3 TEENUSE SISU KIRJELDUS

Teenust osutatakse vabatahtlikkuse alusel. Rõhuasetus on toetava keskkonna kujundamisel lapse individuaalsest vajadusest lähtuvalt ja olles lapsega pidevas koostöös ehk terapeutilistes suhetes.

Kogu tegevus toimub miljööterapeutilistel, eripedagoogilistel, sotsiaalteraapilistel põhimõtetel rajatud elu-, õppe-, teraapia- ja tööõppekeskkonnas, mille eesmärgiks on haigusseisundi ja toimetuleku komplekssem diagnoosimine, selle ravimine või leevendamine, ohustava kroonilise puude ärahoidmine/vältimine ning lapse toetamine individuaalselt kohandatud sotsiaal-, ravi-, õppekeskkonna ning elukutsevalikulise suuna kaudu.

Teenuseosutaja määrab lapsele teenusel viibimise ajaks kontaktisiku, kes kaardistab lapse eelneva arenguloo ja koordineerib lapsepõhist sise- ja välisvõrgustiku tööd tugiteenuste mõjusamaks osutamiseks.

Teenus on pikaajaline keskmiselt kuni aasta. Teenuse osutamise kestus ja maht sõltub diagnoositud häire raskusastmest. Teenusel võiks soovitavalt olla maksimaalselt 8 last korraga. Teenus koosneb kolmest vormist: ööpäevaringne, päevane ja järeltoetus. Lisaks sotsiaalsete toimetulekuoskuste suurendamisele omandab laps põhiharidust ning täidab koolikohustust (vt p 3.3).

Lapse toetamisel on keskne roll regulaarsel koostööl lapse varasemas igapäevaelus ümbritsevate inimestega (perega, kooliga, sõpradega jne), elukohajärgse sotsiaalsüsteemiga ja teenuseosutaja rehabilitatsiooniplaani eest vastutava isikuga, mis tagab kestvama tulemuse saavutatu rakendamisel pärast teenusel viibimise aja lõppemist. Koostöö eesmärgiks on last ümbritsevatele isikutele (pere, klassikaaslaste, sõprade jt. lapse poolt valitud lähedastele) info andmine ja selgitamine lapse seisundi olemusest ja abistamise võimalustest.

Teenuse jooksul toimub tegevus kolme keskkonna kaudu:

- 1) elukeskkond
- 2) õppekeskkond
- 3) teraapiakeskkond

Kõik tegevused nendes keskkondades on omavahel läbipõimunud ning toimivad ühtse tervikuna. Igapäevane tegevus baseerub individuaalsel lähenemisel, milles kasutatakse nii analüütilise-, süsteemse- kui ka käitumis- ja miljööteraapia meetodeid. Terviklikud miljööteraapilised lähenemisviisid määravad lastele teenusel viibimise jooksul sotsiaalsed raamid, millesse kuulub nii igapäevaste elamisoskuste kujundamine, sotsialiseerumine grupikaaslastega ning päeva-, nädala- ja aastarütmi struktureerimine.

3.1 Elukeskkond

Tuvastatud ööpäevaringse teenusevormi vajaduse korral, elab laps teenuseosutaja poolt korraldatud eluruumides, mis vastavad laste majutamiseks kehtestatud tervisekaitseõuetele. Laps elab teenusel olles talle eraldatud toas, soovitatult ühe kuni kahekohalises. Sotsiaalsete oskuste harjutamiseks ja arendamiseks moodustavad asutuses olevad lapsed rühmad, kuhu kuulub neli kuni 8 last.

Kontaktisik toetab last individuaalselt ning aitab tal leida toimivaid lahendusi teenusel viibimise ajal igapäevaelus ning hoiab regulaarselt sidet lapse seadusliku esindajaga teenusel viibimise aja jooksul ning teostab järeletoetust kahe kuu jooksul.

Igapäevaselt toimuvad individuaal- ja grupivestlused, mis on põimitud valdavalt igapäevaelu tegevustesse. Individuaalvestlustes töötatakse lastega läbi tekkinud konfliktsituatsioonid ning keskendutakse tema toimetulemise toetamisele. Grupivestluste raames toimub sotsiaalsete oskuste ühine kujundamine.

Päevasel teenusevormil viibiv laps saab teenuseid päevasel ja öhtusel ajal lähtuvalt teenuseosutaja kodukorrast.

3.2 Teraapiakeskkond

Lapse seisundist lähtuvalt, rakendatakse teenusel erinevaid teraapia meetodeid- ja psühholoogilisi tehnikaid.

Kogu protsessi käigus hinnatakse lapse seisundit teraapia tulemustest lähtuvalt ning sobivad teraapiad valitakse hindamistulemuste alusel. Lähtuvalt põhiteraapia eesmärkidest planeeritakse teraapiaprotsess. Lapse seisundi säilitamiseks, parandamiseks ja arendamiseks valitakse sobivad teraapiad-, keskkond ja -vahendid.

Kogu tegevus toimub miljööterapeutilistel põhimõtetel, kus keskendutakse lapse praktiliste ja sotsiaalsete oskuste tõstmisele psühholoogiliste ja pedagoogiliste meetmete kaudu. Luuakse terapeutiline keskkond, kus laps, terapeudid ja õpetajad on võrdväärselt osalevad partnerid igapäevastes tegevustes. Suurem rõhk on miljööteraapilises keskkonnas toimuvatel interpersonaalsete protsesside analüüsil ja hindamisel ning sotsiaalsete oskuste igapäevasel treenimisel. Miljööteraapilises töös on viis olulist protsessi, milleks on kaitsmine, toetamine, struktureerimine, kaasamine ja tunnustamine. Viie olulise protsessi kaudu tagatakse lapsele teadvustatud ja planeeritud tegevused, mis tagavad lapsele füüsilise heaolutunde, tõstavad lapse eneseväärikust, rõõmu- ja kindlustunnet ja seeläbi vähendavad ahastust, ärevust ja hirmu. Kaasamise eesmärgiks on tuua laps aktiivselt tegutsevasse faasi, kus ta tunneks end toimetulevana, seda eriti sotsiaalsetes suhetes. Eesmärgiks on ka see, et laps oleks võimeline võtma rohkem vastutust oma tegude eest. Eelpool nimetatud protsessid lubavad lapsel väljendada oma kannatusi, aktsepteerida kõrvalekaldeid, läbikukkumis- ja üksindustunnet.

Oluline roll lapse psüühilise tasakaalu saavutamiseks on mitteverbaalse sfääri mõjutamisel loovteraapiate nagu näiteks muusika-, kunsti-, draama-, modelleerimis-, liikumisteraapia jt. kaudu, rakendades nii individuaalset kui ka rühmatööd.

Teenusel korraldatakse igapäevaselt tegevusteraapiat nagu näiteks kangakudumis-, puutöö- pagari-, aia-, kodundus- ja või teised teraapiad, mis aitavad avastada ja tugevdada noore inimese tugevaid külgi ning tema probleemseid valdkondi, keskendudes tema toimetulemismehhanismidele.

Psüühilise tasakaalu saavutamist toetavad matkad ja rännakud ümbritsevas looduses, taime- ning loomariigi vaatlused ning erinevate traditsiooniliste tähtpäevade tähistamine aastaringelt.

3.3 Õppekeskkond

Õpe toimub põhikooli riikliku õppekava alusel eesti keeles teenuseosutaja ruumides. Õpet korraldab kool. Õppetegevus teenusel olles põimub tervise taastamise ja sotsiaalsete toimetulekuoskuste omandamisega, püüdes last aidata õpiraskuste ületamisel ning leida talle sobiv õppekeskkond igapäevaellu naasmiseks. Õppe korraldamisel lähtutakse seaduses sätestatust, sealhulgas võimalustest ja kohustustest muuta või kohandada õppesisu, -korraldust ja -keskkonda.

Õpetaja koostöös eripedagoogi ning teenust osutava muu personaliga selgitab välja lapse individuaalsed õpivajadused ning koostab individuaalse õppekava, kaasates selle koostamisel last ja tema vanemat. Individuaalses õppekavas sätestatakse eeldatavad õpitulemused, õppesisu ja -koormus, õppe- ja hindamismeetodid ning muud õppekorralduslikud erisused. Õpet korraldatakse: väikeklassis; ühele õpilasele keskendatud õppes; koduõppes; tundeelu- ja käitumishäiretega laste klassis või kasvatusraskustega laste klassis lähtudes nõustamiskomisjoni otsusest. Kunstiainetes ja kehalises kasvatuses on võimalusel eelistatud rühmatöö vorm. Õpet viib läbi eelkõige õpetaja, vajadusel ka eripedagoog, kes hindavad pidevalt individuaalse õppekava rakendumist ning õppe tulemuslikkust, kus olulisel kohal on lapse enesehinnang ning sellest tulenev uute sihtide seadmine. Vajadusel muudetakse või kohandatakse õpet lapse vajadustele vastavaks ja/või pöördatakse nõustamiskomisjoni poole soovitude saamiseks.

3.4 Teenuse osutamise maht ja hindamine

Teenuse osutamise kestus ja maht on vajaduspõhine ning sõltub diagnoositud häire raskusastmest. Rehabilitatsioonimeeskond hindab terviklikult ka lapse sobivust teiste teenusel viibivate laste gruppi. Teenuseosutaja ei tohi kokku komplekteerida omavahel mittedobivaid psüühikahäiretega laste gruppe.

Teenusele tulles on vajalik rehabilitatsiooniplaani olemasolu ning teenusel olles täiendatakse vajadusel olemasolevat rehabilitatsiooniplaani tegevuskava ja koostatakse lisa. Kogu teenusel olemise vältel hindab rehabilitatsioonimeeskond süsteemselt ja regulaarselt teenuse sobivust.

Teenus sisaldab võrgustikutööd sealhulgas võrgustikuliikmete nõustamist, et aidata lapsel saavutada rehabilitatsiooni eesmärgid ja luua toetav keskkond. Võrgustikutöö ei eelda võrgustikuliikmega kohtumist, seda võib teha ka telefoni, kirja jm teel. Võrgustiku all mõeldakse nii lähivõrgustikku (pereliikmed, sõbrad, naabrid jt) kui formaalset võrgustikku (omavalitsuse sotsiaaltöötaja, teiste teenuste osutajad, tööandja jt). Kõik teenusega kaasnevad kulud sisalduvad teenuse hinnas. Teenus sisaldab eeltööd, otsest klienditööd ja järeltööd, sealhulgas dokumenteerimist ning kõiki muid teenusega kaasnevaid kulusid. Teenuse hulk arvestatakse tundides (1 tund = 60 min)

Hindamisprotsess dokumenteeritakse rehabilitatsioonimeeskonna poolt selgelt ja täpselt etteantud kehtestatud vormidel, mille põhjal on võimalik mõõta teenuse kvaliteeti ning

tulemuslikkust ja sobivust kogu teenusel viibimise vältel. Lapse suunamisel rehabilitatsiooniprogrammi töötab rehabilitatsioonimeeskond läbi lapsega kaasa tuleva dokumentatsiooni ning vajadusel kogub täiendavat informatsiooni, milleks on etteantud vormil lapsega varasemalt töötanud spetsialistide nimekiri. Vahehindamist koos eesmärkide täitmisega viib läbi rehabilitatsioonimeeskond kuue kuu järel või regulaarsusega, mis on lepitud kokku lapse individuaalses tegevusplaanis rehabilitatsiooniprogrammi sisenemisel. Vahehindamisel tuleb lähtuda järgmistest printsiipidest: kirjutada detailselt lahti, mida vaadeldaval perioodil konkreetselt lapsega tehti, miks valiti antud tegevus. Vahehindamise kokkuvõttes tuleb lahti kirjutada kas ja milline muutus on toimunud, analüüsida põhjuseid ja perspektiivi. Vahehindamisele on soovitatav kaasata lapsevanem. Juhul, kui lapsevanem objektiivsetel põhjustel vahehindamisel osaleda ei saa, tuleb vahehindamise käigus kaardistatud info edastada lapsevanemale. Juhul, kui vahehindamist ei ole võimalik teha ettenähtud ajal, tuleb koostada täiendav dokument, milles on kirjas vahehindamise mittetoimumise põhjused, samuti otsus jätkata eelmisel perioodil koostatud tegevuskava alusel. Vahehindamisel tuleb kaardistada ka õppetöös osalemine ja edasijõudmine, info õpimotivatsiooni kohta

Hindamistulemused fikseeritakse iga lapse kohta hindamislehel, mille täidab rehabilitatsioonimeeskond ning teenuse osutamisega seotud meeskond. Rehabilitatsiooniprogrammi tulemuslikkuse mõju hinnatakse teenuse osutamise lõpetamisel vormil D.

Järelhindamine toimub järeltoetusel, mis on teenuse osa. Rehabilitatsioonimeeskond teostab lapsele süsteemset järeltoetust kahe kuu jooksul peale teenuselt lahkumist, optimaalseima psüühilise stabiilsuse ja toimetuleku saavutamiseks, koostöös lapse seadusliku esindaja ja KOV-ga. Kogu teenuse jooksul tehtu ning edasised soovitused vormistatakse kokkuvõtteks, mis antakse üle lapse seaduslikule esindajale. Kokkuvõtte peaks kajastama ka hinnangut lapse seisundi muutusele.

4 TEENUSE TAOTLEMISE JA OSUTAMISE PROTSCESS

Laps suunatakse teenusele lastepsühhiaatri või psühhiaatri või teenuseosutaja rehabilitatsioonimeeskonna lastepsühhiaatri või psühhiaatri suunamiskirja alusel, kui tal on tuvastatud teenuse vajadus, diagnoositud psüühikahäire, määratud raske või sügav puudeaste, koostatud rehabilitatsiooniplaan ning nõustamiskomisjon on soovitanud sobivat õppevormi. Teenusele registreerimiseks on vaja eelkõige lastepsühhiaatri suunamiskirja, muud vajalikud dokumendid saab lisada hiljem. Suunamiskirjale lisatakse teenuseosutaja andmed, kuhu lapse seaduslik esindaja saab pöörduda. Lapse seaduslik esindaja peab e-posti, telefoni või posti teel teenuse osutajaga ise ühendust võtma hiljemalt 60 päeva jooksul pärast lastepsühhiaatrit või psühhiaatrit suunamiskirja saamist. Rehabilitatsioonimeeskond vaatab suunamiskirja läbi ning selle alusel pannakse laps teenuse järjekorda, mida peab teenuseosutaja lähtuvalt enda poolt väljatöötatud juhendist. Lapse seaduslik esindaja annab teenuseosutajale kirjaliku nõusoleku teenusel suunamiseks vajalike dokumentide osas päringute tegemiseks: Sotsiaalkindlustusametile puude raskusastme- ja lisakulude tuvastamise otsuse ning rehabilitatsiooniplaani saamiseks; nõustamiskomisjonile sobiva õppevormi osas otsuse saamiseks. Teenuseosutaja võib teenuse osutamisega alustada, kui kogu vajalik dokumentatsioon on olemas.

Vajalikud dokumendid teenusele saamiseks

Projekti raames on vajalikud dokumendid teenusele saamiseks järgmised:

- Lastepsühhiaatri või psühhiaatri või teenuseosutaja rehabilitatsioonimeeskonna lastepsühhiaatri või psühhiaatri suunamiskiri koos soovitusliku raviplaaniga;
- Nõustamiskomisjoni otsus (tegevuse alused on sätestatud Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses §50-s.);
- Puude raskusastme ja lisakulude tuvastamise otsus;
- Rehabilitatsiooniplaan.

4.1 Teenuse osutamise koht

Teenust osutati hankes edukaks tunnistatud asutustes, kellega Sotsiaalkindlustusamet oli sõlminud hankelepingu.

5 TEENUSEOSUTAJA

Teenuseosutaja peab järgima seadusest tulenevaid nõudeid rehabilitatsiooni- ja haridusteenusele.

Rehabilitatsiooniteenuse osutaja peab Sotsiaalhoolekandeseadusest tulenevalt olema registreeritud rehabilitatsiooniteenuse osutajana majandustegevuse registris. Rehabilitatsiooniteenuse osutaja kohustub tagama lapse toimetulekuks, taastumiseks ja arenguks planeeritavate tegevuste vastavuse, tulenevalt meditsiinilistest näidustustest. Samuti peab olema tagatud teenuse osutaja poolt ööpäevaringse teenusevormi puhul: majutus, toitlustus lähtuvalt õpilaskodu tegutsemise tingimusest ja korrast. Tagatud peab olema õppekorraldus põhikooli riikliku õppekava alusel väikeklassis; ühele õpilasele keskendatud õppes; koduõppes; kasvatusraskustega laste klassis või tundeelu- ja käitumishäiretega laste klassis, lähtudes nõustamiskomisjoni otsusest.

Teenuseosutaja peab korraldama teenuse osutamisega seotud teabe ja dokumentide kogumise ja säilitamise (lastepsühhiaatri või psühhiaatri suunamiskiri koos soovitusliku raviplaaniga, puude raskusastme määramise otsus, rehabilitatsiooniplaan ning projektiga seotud dokumendid). Teenuseosutaja peab tagama, et tema juures lastega töötav personal vastaks kehtestatud nõuetele

Projekti elluvijja on kohustatud säilitama toetuse kasutamise seotud dokumente vähemalt kuni 30.06.2022.

5.1 Kvalifikatsiooninõuded rehabilitatsioonimeeskonnale

Rehabilitatsioonimeeskonna liikmed peavad vastama Sotsiaalhoolekande seaduse § 68 kehtestatud nõuetele.

Kuna teenust osutatakse psüühikahäiretega lastele, siis rehabilitatsioonimeeskonda kuuluvad järgmised spetsialistid:

- lastepsühhiaater või psühhiaater (arsti individuaalteenus);
- õde;
- tegevusterapeut või loovterapeut;
- psühholoog;
- eripedagoog;

- sotsiaaltöötaja.

Ööpäevaringse teenusevormi puhul on vajalik, et 8 lapse kohta oleks tagatud öisel ajal õigusaktidest tulenevad koosseisud, mis on kehtestatud õpilaskodudele.

5.2 Nõuded teenuse osutamise ruumidele

Ruumid, kus osutatakse lastele teenust, peavad vastama Vabariigi Valitsuse või sotsiaalministri määrustes laste haridusasutustele või hoolekandeesutustele kehtestatud tervisekaitsenõuetele.

Optimaalsemaks läbiviimiseks, peab teenus toimuma terviklikul, selleks otstarbeks kujundatud territooriumil. Hoonestus peaks vastama teenuse erinevate eesmärkide optimaalsele läbiviimisele ning olema kujundatud laste pikaajalisel teenusel viibimise tõttu võimalikult koduse õhkkonnaga. Teenust tuleks osutada soovitavalt väiksemas ühiskondlikus kogukonnas (küla, asula, äärelinn) laste sotsiaalsete oskuste ja toimetuleku maksimaalseks toetamiseks, kuid samas peaks olema vajadusel akuutsele lastepsühhiaatrilisele abile kättesaadavas kauguses.

5.3 Teenuse finantseerimine

Teenuse finantseerimisel lähtuti Norra finantsmehhanismi 2009-2014 rakendusmääruse tingimusest ja korrast, Sotsiaalministeeriumi ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud halduslepingust nr.6.3-17.2/5637, Sotsiaalkindlustusameti ja teenuseosutaja vahelisest hankelepingust.

Haridusteenust finantseeritakse seaduses ettenähtud korras. Haridusteenuse korraldamisel arvestatakse nõustamiskomisjoni soovitustega.

6 JÄRELEVALVE

Projekti järelevalve teostamine toimus Norra finantsmehhanismi 2009-2014 rakendusmääruse, Vabariigi valitsuse määruse nr 78 „Aastatel 2009–2014 Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismist ja Norra finantsmehhanismist vahendite taotlemise ja kasutamise tingimused korra alusel. Samuti Sotsiaalministeeriumi ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud halduslepingu ning Sotsiaalkindlustusameti ja teenuseosutaja vahel sõlmitud hankelepingu alusel.

Projekti elluviija teostas kohapealselt kontrolli teenuseosutaja (te) juures süsteemselt ja regulaarselt teenuse sisu ja kvaliteedi osas, et hinnata, kas teenus vastab osutatud kujul laste vajadustele.

6.1 Vaide esitamine

Kui lapse seaduslik esindaja leiab, et Sotsiaalkindlustusamet või teenuse osutaja on haldusmenetluse käigus või haldusaktiga rikkunud lapse õigusi või piiranud tema vabadusi, võib ta esitada vaide kehtivast seadusandlusest lähtuvalt.

Kaebused haridusteenuste kvaliteedi osas esitatakse kooli asukohast tulenevalt maakonna riikliku järelevalvet teostatavale osakonnale. Vaide menetlemine toimub kehtivast seadusandlusest lähtuvalt.

6.2 Täiendav info

Pilootprojekti teenusekirjeldus on kättesaadav Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/teenused/>.

LISA 1

LASTEPSÜHHAATER VÕI PSÜHHAATER

Teenuse nimetus: arsti teenus

Kvalifikatsiooninõuded

- riiklikult tunnustatud kõrgharidus arstiteaduses või sellele vastav kvalifikatsioon ja registreering tervishoiutöötajana Terviseametis

Teenuse kirjeldus:

- lapse terviseolukorra hindamine ja terviseolukorrast lähtuv nõustamine rehabilitatsiooniprotsessi vältel
- rehabilitatsioonispetsialistide nõustamine valitud meetmete ja sekkumiste rakendamisel, võrgustikuliikmete sh pere konsulteerimine, et toetada lapse rehabilitatsiooni eesmärkide saavutamisel sh rehabilitatsiooni tulemustest ja mõjust terviseolukorrale
- osalemine meeskonna ühishinnangu kujundamises lapse toimetulekuks või arenguks vajalike meetmete/teenuste planeerimisel

Teenus ei sisalda :

- raviplaani koostamist, diagnoosi määramist, raviprotseduuride tegemist, retsepti väljastamist ega täiendavatele uuringutele suunamist

LISA 2

ÕDE

Teenuse nimetus: Õe teenus

Kvalifikatsiooninõuded spetsialistile:

- riiklikult tunnustatud keskeri- või kõrgharidus õenduses või sellele vastav kvalifikatsioon ja registreering tervishoiutöötajana Terviseametis

Teenuse kirjeldus:

- võrgustikuliikmete nõustamine ja motiveerimine, et toetada last rehabilitatsiooni eesmärkide saavutamisel
- rehabilitatsioonispetsialistide nõustamine valitud meetmete ja sekkumiste rakendamisel
- sobivate ja mitesobivate meetmete kindlakstegemine, lähtudes terviseolukorrast
- lastepsühhiaatri või psühhiaatri poolt määratud raviskeemi jälgimine
- osalemine meeskonna ühishinnangu kujundamises lapse toimetulekuks või arenguks vajalike meetmete planeerimisel ning meeskonnas või võrgustikus teenuseid osutavate inimeste nõustamine vastavalt oma eriala teadmistele

LISA 3

TEGEVUSTERAPEUT

Teenuse nimetus: tegevusterapeudi või loovterapeudi teenus

Kvalifikatsiooninõuded spetsialistile:

- kutseeaduse alusel antud tegevusterapeudi kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus tegevusteraapias või sellele vastav kvalifikatsioon
- kutseeaduse alusel antud loovterapeudi kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus kunstiteraapias (loovteraapias) või sellele vastav kvalifikatsioon

Teenuse kirjeldus:

- igapäevaelus vajalike oskuste õpetamine, täiendamine ja säilitamine
- lapse ja teda toetava võrgustikuliikmete nõustamine
- lapse ja tema võrgustikuliikmete konsulteerimine loovtegevuste rakendamiseks lapse tegevuskeskkonnas
- loovus-ja kunstipõhiste meetodite ja tehnikate rakendamine tegevusvõime arendamiseks
- osalemine meeskonna ühishinnangu kujundamises lapse toimetulekuks või arenguks vajalike meetmete/teenuste planeerimisel

LISA 4

PSÜHHOLOOG

Teenuse nimetus: psühholoogi teenus

Kvalifikatsiooninõuded spetsialistile:

- kutseeaduse alusel antud psühholoogia kutseala kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus psühholoogias või sellele vastav kvalifikatsioon

Teenuse kirjeldus:

- lapse nõustamine terviseolukorrast ja suhetest tingitud probleemide ennetamiseks ja lahendamiseks
- lapse psühholoogiliste probleemide, seisundi ja tegevusvõime hindamine
- võrgustikuliikmete nõustamine ja motiveerimine ja nõustamine, et toetada isikut rehabilitatsiooni eesmärkide saavutamisel
- osalemine meeskonna ühishinnangu kujundamises lapse toimetulekuks või arenguks vajalike meetmete/teenuste planeerimisel

LISA 5

ERIPEDAGOOG

Teenuse nimetus: eripedagoogi teenus

Kvalifikatsiooninõuded spetsialistile:

Teenuse kirjeldus:

- sotsiaalsete, õpi- ja muude oskuste arendamine, rakendamine ning tegevuse tulemuslikkuse hindamine
- lapse akadeemilise taseme määratlemine ja individuaalse õppekava koostamine
- kvaliteetse eripedagoogilise abi osutamine õppeprotsessis teenusel viibivatele lastele
- lapse ja tema võrgustikuliikmete nõustamine
- osalemine meeskonna ühishinnangu kujundamises lapse toimetulekuks või arenguks vajalike meetmete planeerimisel ning meeskonnas või võrgustikus teenuseid osutavate inimeste nõustamine lapse akadeemilise võimekuse, arengu ja prognoosi osas
- kutseeaduse alusel antud eripedagoogi kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus eripedagoogikas või sellele vastav kvalifikatsioon.

LISA 6

SOTSIAALTÖÖTAJA

Kvalifikatsiooninõuded spetsialistile

Teenuse nimetus: sotsiaaltöötaja teenus

- riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sellele vastav kvalifikatsioon

Teenuse kirjeldus:

- toetada lapse sotsiaal-emotsionaalset kohanemist
- aidata luua toimiv tugivõrgustik lapse paremaks toimetulekuks – võrgustikutöö koordineerimine
- lapse ja võrgustiku nõustamine, juhendamine
- teenuste koordineerimine
- lapse tegevus-, osalus- ja funktsioneerimisvõime toetamine
- luua partnerlussuhe lapse perekonna ning kooli vahel, arendamaks ühest lähenemisviisi sotsiaalset kompetentsust ja õpimotivatsiooni edendamisel
- toetada lapse ja tema perekonna psühhosotsiaalset toimetulekut
- info jagamine lapse sotsiaalse seisundi kohta – lapsele tema pereliikmetele, teistele teenust osutavatele meeskonnaliikmetele (lastepsühhiaater, tegevusterapeut jne)
- dokumendihaldus vastavalt ettenähtud korrale
- osalemine meeskonna ühishinnangu kujundamises lapse toimetulekuks või arenguks vajalike meetmete/teenuste planeerimisel